

ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

Державна казначейська служба України (далі – Казначейство України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Казначейство України входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. Казначейство України є учасником системи електронних платежів Національного банку України (Положення про Державну казначейську службу України, затверджене Указом Президента України від 13 квітня 2011 року № 460/2011).

В умовах глобалізації економіки наявність ефективної системи управління державними фінансами має фундаментальне значення для забезпечення стабільності національної бюджетної системи, а також загальної фінансової безпеки та стійкого економічного зростання кожної країни. Вона займає провідне місце в системі державного управління. Принципи і механізми, що лежать в її основі, є, з одного боку, фактором соціально-економічного розвитку країни, з іншого, – ефективним інструментом державного регулювання (Стратегія модернізації системи управління державними фінансами схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. № 888-р).

Цілеспрямована й узгоджена політика держави щодо казначейського обслуговування бюджетних коштів через центральний орган виконавчої влади, що реалізує зазначену політику, має на меті державний контроль за станом фінансів, їх ефективним використанням під час реалізації завдань і функцій держави.

У процесі управління державними фінансами доцільно виокремити декілька основних етапів: прогнозування, стратегічне, тактичне, цільове, директивне планування, оперативне управління та контроль.

Казначейство України виконує свої функції переважно на стадіях директивного та оперативного контролю. Його завдання полягає у забезпеченні неухильного дотримання фінансових призначень, передбачених органами державної влади на стадіях стратегічного, тактичного та цільового планування.

Ефективність казначейського обслуговування державних фінансів залежить від повноти дотримання принципів ефективного управління – законності, методологічності, послідовності, раціональності та практичності. Якість управління, у свою чергу, визначається інформаційною достовірністю, функціональною доцільністю та рівнем технологічного забезпечення.

Максимальних показників ефективності казначейського обслуговування бюджетних коштів можна досягти за умови унеможливлення їх витрачання не за цільовими програмами, нераціонального використання, що призводить до додаткових витрат державного бюджету.

Ефективність казначейського обслуговування бюджетних коштів залежить від багатьох факторів та умов, що становлять та забезпечують процес управління, а також визначають його результат.

До таких факторів, зокрема, можна віднести:

1. Правове забезпечення – нормативно-правове закріплення статусу Казначейства України та його територіальних органів, визначення функцій, сфери та компетенції їх діяльності.

2. Нормативно-методологічне забезпечення – норми, способи і методи реалізації функцій, виконуваних, органами Казначейства України з коштами державного бюджету, описані у методичних вказівках, інструкціях, положеннях і правилах.

3. Злагоджена взаємодія суб'єктів управління – чіткий розподіл повноважень та відповідальності на засадах, визначених нормативно-правовими актами, між усіма державними органами, які беруть участь у процесі управління державними фінансами.

4. Централізація казначейських рахунків – функціонування єдиного казначейського рахунку, що є основним рахунком держави для проведення фінансових операцій та ефективного управління коштами державного і місцевих бюджетів через систему електронних платежів Національного банку України.

5. Повнота казначейського обслуговування – управління усіма надходженнями та витратами бюджетів (державного й місцевих), що здійснюються відповідно до нормативно-правових актів.

6. Оперативність і надійність бюджетних платежів – наявність єдиного казначейського рахунку забезпечує оптимальні можливості для своєчасного прийняття представниками законодавчої та виконавчої влади оперативних рішень щодо забезпечення виконання бюджетів, ефективного управління державними фінансами.

7. Інформаційно-технічне забезпечення – застосування казначейської системи обслуговування Державного бюджету України можливе лише за умови застосування сучасних інформаційно-обчислювальних технологій, що передбачає використання комп'ютерної техніки і відповідних програмних продуктів.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що наразі завдання Казначейства України полягає у забезпеченні, незважаючи на фінансово-політичну ситуацію, максимальної ефективності та оперативності управління державними фінансами за допомогою інструментів фінансового реагування та із застосуванням можливостей новітніх інформаційних технологій.